

↑ Trojmezí.

V dávných dobách patřila vladykům z Maříže, pánům z Řečice a řadě dalších majitelů. S celkovou výměnou jejího obyvatelstva po roce 1945 bylo mnoho zapomenuto, paměť krajiny a života v ní se vytratila. Z obce o více než 250 obyvatelích se stal konec československého světa, přísně střežené a nepřístupné pohraniční území.

Avšak duch Maříže odolal většině nástrah bouřlivého století a měl výrazně větší štěstí než opodál stojící Leštнице. Jako by zázrakem povstal jako Fénix z popela, a co víc, ožil způsobem více než překvapivým. Co si v něm si k sobě zavolalo aktivní a tvůrčí lidi. Poblíž vzniklo muzeum, keramická dílna, zámecká zahrada byla zušlechtěna. Zámecká? Ano, i v tak malé vesnici si našel své místo zámek, či spíše zámeček, ve svém osudu velmi podobný Picchionovu českorudoleckému klenotu.

Mařížský zámek vznikl v roce 1717 na místě středověké tvrze a ve druhé polovině 19. století se dočkal celkové přestavby díky baronce Helene Offermann-Schindlerové, jež byla ceněna mimo jiné jako ušlechtilá dobrodínka a obětavá ochránkyně nemocných a chudých. Její umělecké cítění se odrazilo v přestavbě zámku, který nechala kompletně zrekonstruovat a rozšířit v novogotickém stylu spolu s novou zámeckou kaplí. Zámeček poté využívala jako své letní sídlo.

Kolem něj se rozprostíral rozsáhlý park s několika rybníky. V roce 1900 měl celý statek spolu s ním, dvorem, škrobárnou, mlýnem a pilou rozlohu 230 ha. Jeho posledním majitelem byl Josef Miesler, který na zámku se svou ženou provozoval penzion (Pension Schloss Maires).

Tuto podobu si uchoval i během války a po jejím skončení byl ještě několik let využíván jako kulturní zařízení. Ovšem v důsledku následného vývoje začal chátrat a slavnícké JZD jej využívalo jako sklad zemědělské techniky... Došlo k probourání střechy v zámecké kapli, ve které si JZD zřídila garážovací prostor a skladiště hnojiv. Podle některých zdrojů dílo zkázy dokonali v 80. letech francouzští filmaři, kteří při natáčení válečného filmu zámek zapálili. Mohlo tomu být ale jinak, jak dokládají zprávy v dobovém tisku:

Zámek v Maříži ozdravovnou. V jihozápadním cípu okresu dačického, nedaleko hraničního trojrozměstí česko-moravsko-rakouského, je položena Maříž. K této malé obci, která nemá jiných zvláštností, patří také krásný zámek. Svým vnějším vzhledem, vzornou úpravou, vnitřním uspořádáním, jakož i překrásným nejbližším okolím zapůsobil na každého, kdo zavítal do těchto míst. Okr. nemocenská pojišťovna v Dačicích chce nyní v zámku Maříži zřídit pro své pojištěnce ozdravovnu.

Kladivo a srp, 27. 6. 1946

Po Prostějovu – Slavonice městem oděvů... Tři největší tovární objekty, a sice Pallas Artis, Siemens a Majer, budou sloučeny a znárodněny. V továrnách, kde pracuje nyní na 100 lidí, může být zaměstnáno 1 000 zaměstnanců. — Komise prohlédla si i nedalekou obec Maříž, kde hodlá zřídit stálou ozdravovnu pro všechny zaměstnance čl. oděvního průmyslu.

Jiskra, 22. 9. 1946

Od roku 2007 se skupina zdejších obyvatel věnuje záchraně a rozvoji přírodních a kulturních hodnot lokality mařížského zámku a parku. Jejich spoluprací zaštitilo sdružení Slavonická renesanční společnost. Pracovní skupina sestává nejen z členů sdružení, ale i z dalších lidí, kterým není osud tohoto vzácného místa lhostejný.

Život na zámku sice již utíchl, do Maříže se však znovu vrátil. Manželé Valkovi nabízejí zájemcům ve svém pečlivě udržovaném a průběžně doplňovaném soukromém muzeu v Maříži pochopení širších souvislostí vývojové linie této obce. Významného zástupce uměleckého světa i možnost volné tvorby návštěvníků představuje mařížská autorská originální keramická dílna, jejímž duchovním otcem je akademický malíř Kryštof Trubáček. Jeho vizí byla od vzniku dílny v roce 1991 záchrana vysídlené vesnice, která mu svým duchem učarovala a umožnila mu pokusit se o vytvoření harmonického prostředí pro kreativní autorskou tvorbu v čisté přírodě.

Maříž každoročně hostí koncertní část programu slavonického festivalu a tehdy ožije naplno. V domku u kapličky, kde je „furt otevřeno“, je možné navštívit živelný a sympatický prostor, tolik charakterizující náladu a atmosféru této obce. Zkrátka a dobře Maříž fascinuje, Maříž je nepřehlédnutelná.